

# SODALICJE ŻEŃSKIE

Niesłychany wprost rozkwit sodalicii marjańskiej w ciągu początkowych 25 lat, od pierwszych skromnych początków do przeszło 30.000 członków w roku 1582, nie mógł nie zainteresować sfer niewieścich z natury pobożniejszych i bardziej pochopnych do wszystkiego co Boże. Nic zatem dziwnego, że od samego początku usiłowano szczególnie kult Bogarodzicy w sodalicjach marjańskich przeszcześcić i w serca niewieście. Jeszcze bardziej ponowiono te wysiłki po roku 1584, kiedy to papież Grzegorz XIII wydał bullę erekcyjną „Omnipotentis Dei“, wynosząc kongregację rzymską do godności archikongregacji, primae primariae Congregationis, obdarowywując ją wielu odpustami i przywilejami, zalecając rozszerzanie czci Marji zwłaszcza w młodych sercach uczącej się młodzieży. Narazie te wysiłki wszystkie miały pozostać pobożnym życzeniem.

Sprawę jeszcze bardziej posunęła naprzód bulla papieża Sykstusa V „Superna dispositione“ z dnia 5 stycznia 1586 i druga bulla tegoż papieża „Romanum decet Pontificem“ z dnia 29 września 1587 roku, kiedy to zastępca Chrystusa, zatwierdzając ponownie sodalicję, wyraził życzenie, aby także „inni wierni Chrystusowi“ należeli do tej zbożnej kongregacji. Od tej chwili w myśl słów namiestnika Chrystusowego zaczęto organizować sodalicje żeńskie tu i ówdzie, z początku tylko w większych środowiskach zamieszkałych, później coraz bardziej, coraz gęściej i coraz to liczniejsze.

Niezależnie od wszystkich tych usiłowań prawnych pierwsza sodalicja żeńska powstaje na wiele lat przedtem.

Apostolska gorliwość serca św. Piotra Kanizego, dbała o większą chwałę w królestwie Chrystusowem na ziemi, nie zapomniała, że Towarzystwo Jezusowe specjalnie ma pracować nad rozszerzaniem czci Królowej niebios na ziemi przez sodalicje marjańskie. Gdziekolwiek nogę postawił Święty, tam pierwszą jego myślą była troska o założenie kongregacji marjańskiej. Przeorałszy całą prawie Europę przez Niemcy, Austrię, Włochy, Szwajcarię (był nawet na dwa zachody w Polsce) wszędzie rozsiewał, zaszczepiał, ugruntowywał centra czci i specjalnego kultu Dziewicy Najświętszej. W roku 1580 przybywa Kaniży święty do *Fryburga* w Szwajcarii. Od pierwszej zaraz chwili myśl założenia sodalicii nurtuje w duszy świętego Piotra. Zakłada sodalicję męską najpierw, a później i sodalicję żeńską, pierwszą na świecie w roku 1581<sup>1)</sup>. Błogie skutki nie dały na siebie czekać i już w następnym roku zmusiły św. Piotra, że prosił Ojca świętego Grzegorza XIII

o błogosławieństwo, odpusty i przywileje dla swojej sodalicii. Odtąd liczba członkiń wzrosła jeszcze bardziej. Miłosierdzie zaczęło swe panowanie wszechwładnie. Działalność w szpitalach, po zaułkach i spelunkach wśród nędzy i biedoty rozstawiła sodalicję, tak że wizytator O. Hoffäus w liście do O. Generała z dnia 2 grudnia 1595 donosi o sodalicii niewiast<sup>2)</sup>: „Oprócz Kongregacji dla uczniów jest tu jeszcze sodalicja dla mężczyzn, składająca się z duchownych, radnych miasta..., ale o wielokroć liczniejsza jest Kongregacja dla niewiast. Ich pobożność jest przedewszystkiem dla miasta podniosłym widokiem“.

W tym samym roku co i we Fryburgu 1581 powstaje sodalicja żeńska we *Wiedniu*<sup>3)</sup>, w której spotykamy przeważnie damy dworskie, a bardzo często, co nie jest wogóle rzadkością — cesarzowe i księżniczki. Dość wspomnieć o cesarzowej Elżbiecie Francuskiej<sup>4)</sup> (około 1590), cesarzowej Eleonorze Gonzadze, żonie Ferdynanda II (1622)<sup>5)</sup>, albo arcyksiężniczce Cecylii Renacie, córce Ferdynanda II (1624)<sup>6)</sup> i tylu tylu innych. Obie te kongregacje we Fryburgu i we Wiedniu początkowo nie stanowiły osobnej Kongregacji, ale były oddziałami sodalicii męskiej, miały jednak własnych moderatorów, jak stwierdza wspomniany wyżej O. Hoffäus, i osobne zebrania. Rok 1586 był przełomowym dla sodalicii wogóle. „Inni wierni Chrystusowi“ według słów papieża Sykstusa V coraz bardziej wstępowali w szeregi szczególniejszych czcicieli Bogarodzicy. W tym to właśnie roku powstaje sławna sodalicja niewiast w *Lucernie*<sup>7)</sup>. Skromne tej sodalicii początki wydały prawdziwie boże owoce. Właściwie nikt jej nie założył; powstała samorzutnie na podobieństwo założonej przez O. Albera, prowincjała, sodalicii męskiej. Należała do sodalicii męskiej, a jednak miała swoich moderatorów — księży świeckich.

Stan ten trwał do roku 1615, kiedyto papież Paweł V dnia 21 czerwca zatwierdził sodalicję żeńską osobno. Odtąd rozwój tej sodalicii z każdym rokiem, z miesiącem każdym, z dniem prawie każdym ciągle wzrasta. Nie wspominając wcale charakterywnej pracy sodalicii, podkreślić należy przedewszystkiem wyro-

<sup>1)</sup> Petrus Canisius, Otto Braunsberger str. 282; Die Fahne Mariens 1918 str. 78, 130. Aus alten Zeiten — Kratz str. 97. Die Fahne Mariens 1925 str. 219.

<sup>2)</sup> Petrus Canisius, Braunsberger str. 283

<sup>3)</sup> Mullan — Marianische Kongregation str. 115; Fahne Mariens 1918 str. 130.

<sup>4)</sup> Fahne Mariens 1910 str. 84;

<sup>5)</sup> F. Weiser — Vitae I str. 68; Präsidens — Korrespondenz 1928 str. 374.

<sup>6)</sup> Präsidens — Korrespondenz 1928 str. 374.

<sup>7)</sup> Aus alten Zeiten — Kratz str. 101, 181. Mullan —